מהדורה למורה: מבחן בסיפור הקצר – "המחרוזת" מאת גי דה מופאסן

חט"ב רגיל · 45 דקות · 100 נקודות

חלוקת זמן

חלק	דקות
קריאת ההוראות	2
חלק א' – הבנה ומבנה	13
חלק ב' – דמויות, סמל ואירוניה	15
חלק ג' – אמצעים וכתיבה	13
בדיקה חוזרת	2

מפתח – חלק א' – הבנת הסיפור ומבנה העלילה (35 נק') (35 נק')

#	שאלה	תשובה	נק'
1	מדוע מטילדה אינה מאושרת בפתיחת הסיפור?	היא מרגישה שנולדה לחיי פאר ועושר, וסובלת מכך שהיא חיה בבית פשוט כאשת פקיד זוטר.	4
2	לשם מה ביקשה מטילדה מחרוזת מגברת פורסטייה?	כדי להיראות עשירה ומרשימה בנשף, כי לא היה לה שום תכשיט.	4
3	מה ויתר מר לואזל כדי לקנות למטילדה שמלה?	את הכסף שחסך לרובה ציד (כ־400 פרנק).	4
4	מה הגילוי שבסוף הסיפור?	המחרוזת של גברת פורסטייה הייתה מזויפת ושוויה קטן מאוד (לכל היותר כ־500 פרנק), בעוד שבני הזוג שילמו במשך עשר שנים על מחרוזת יהלומים אמיתית.	5
5	סדרו את חמשת שלבי העלילה (אקספוזיציה, סיבוך, שיא, התרה, סיום) וכתבו ליד כל שלב מה קורה בו	אקספוזיציה: מטילדה, אישה יפה ולא מרוצה, חיה חיים צנועים עם בעלה הפקיד וחולמת על פאר. סיבוך: ההזמנה לנשף – אין לה שמלה ותכשיט; היא שואלת מחרוזת. שיא: הנשף המוצלח וגילוי אובדן המחרוזת בבית. התרה: קניית מחרוזת חלופית בהלוואות ועשר שנות עבודה קשה ועוני. סיום (נקודת מפנה): הפגישה בשדרה והגילוי שהמחרוזת הייתה מזויפת.	10

#	שאלה	תשובה	נק'
6	מהי נקודת המפנה בסיפור? נמקו מדוע.	אובדן המחרוזת – אחריו חייהם משתנים לגמרי ואין חזרה (וגם הגילוי שבסוף הופך את המשמעות של כל עשר השנים). תשובה מנומקת אחת מהשתיים מתקבלת.	8

מפתח – חלק ב' – דמויות, סמל ואירוניה (35 נק') (35 נק')

#	שאלה	תשובה	נק'
7	אפיינו את מטילדה בשתי תכונות בתחילת הסיפור, וביססו כל תכונה במעשה או במחשבה שלה.	למשל: חולמנית ולא מרוצה – חולמת על ארמונות ומשרתים ובוכה על דירתה; גאוותנית/מתביישת בעוני – לא רוצה ללכת לנשף בלי תכשיט; ממהרת לברוח בסוף הנשף כדי שלא יראו את המעיל הפשוט.	8
8	האם מטילדה היא דמות דינמית או סטטית? הוכיחו בעזרת השוואה בין הפתיחה לסיום.	דינמית: בפתיחה מפונקת, חולמת ובוכה על חסרונות; בהמשך היא עובדת קשה, מקרצפת, מתמקחת בשוק, נושאת בעול באומץ ובהגינות. החיצוני השתנה (התבגרה, הוקשחה) וגם יחסה לעבודה ולאחריות. אפשר לטעון שחלק ממנה נשאר: היא עדיין נזכרת בערב הנשף בגעגוע. מתקבלת תשובה מנומקת.	9
9	מר לואזל: דמות עגולה או שטוחה? נמקו.	יותר שטוחה: בנויה סביב תכונה מרכזית – נאמנות, ויתור ואהבה פשוטה; הוא אינו מפתיע אותנו. (תשובה אחרת מתקבלת אם מנומקת היטב.)	6
10	הסבירו מהי האירוניה בסוף הסיפור.	אירוניה של מצב: מטילדה רצתה להיראות עשירה בעזרת תכשיט, ובגלל תכשיט מזויף – הפכה לענייה באמת. עשר שנות סבל שולמו על דבר שכמעט לא היה שווה כלום. אילו אמרה את האמת מיד – הכול היה נמנע.	8
11	מה מסמלת המחרוזת בסיפור?	מראית עין: יופי חיצוני שאין מאחוריו ערך אמיתי; החלום על מעמד ועושר; גם השקר וההסתרה (הם לא סיפרו את האמת).	4

מפתח – חלק ג' – אמצעים אומנותיים וכתיבה (30 נק') (30 נק')

#	שאלה	תשובה	נק'
12	במשפט מתורגם מן הסיפור: "היא נראתה זקנה עכשיו. הייתה לאישה של בתים עניים – חזקה, קשה וגסה.	ניגוד בין מטילדה בנשף – הכי יפה ומחוזרת, אלגנטית ומאושרת – לבין מטילדה העובדת הקשה והמוזנחת. הניגוד מבליט את המחיר הכבד של אובדן המחרוזת ושל השקר.	8

#	שאלה	תשובה	נק׳
13	כתבו את השיחה בין מטילדה לבעלה בערב שבו הגיעה הביתה אחרי הפגישה עם גברת פורסטייה (8–12 שור	תשובה אישית. בודקים לפי המחוון: נאמנות לדמויות (מטילדה – זעזוע, אולי גאווה מוזרה; הבעל – רך ונאמן), מבנה של דיאלוג, אמצעי מסומן, לשון תקנית.	22

מחוון

קריטריון	נק׳	תיאור
נאמנות לסיפור ולדמויות	30	הדיאלוג מתאים לאופי הדמויות ולמה שקרה בסיפור.
מבנה הדיאלוג	20	פתיחה, התפתחות וסיום; סימני פיסוק של דיבור.
אמצעי אומנותי	20	אמצעי אחד לפחות, מזוהה ומסומן נכון.
לשון ויצירתיות	30	לשון תקנית ועשירה, רגש ומקוריות.

הערות

המחוון מתייחס לשאלה הפתוחה בחלק ג׳ (22 נק׳) – יש להמיר את ה־100 של המחוון ל־22 נקודות. בשאלות הפתוחות האחרות: טענה + ביסוס + הסבר. הציטוט בחלק ג׳ הוא תרגום חופשי מקורי מן המקור הצרפתי.

מבחן בסיפור הקצר – "המחרוזת" מאת גי דה מופאסן

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

משך המבחן: 45 דקות · 100 נקודות. קראו כל שאלה עד הסוף. בהצלחה! ✨

חלק א' – הבנת הסיפור ומבנה העלילה (35 נק') (35 נק')

1. מדוע מטילדה אינה מאושרת בפתיחת הסיפור?

(א) כי בעלה אינו אוהב אותה (ב) כי היא חולמת על חיי פאר שאין לה (ג) כי אין לה חברות בכלל

(ד) כי היא חולה

2. לשם מה ביקשה מטילדה מחרוזת מגברת פורסטייה?

(א) כדי למכור אותה (ב) כדי להתאים לשמלה ולא להיראות ענייה בנשף (ג) כי בעלה ביקש

(ד) כדי להחזיר חוב

3. מה ויתר מר לואזל כדי לקנות למטילדה שמלה?

(א) על ארוחות צהריים (ב) על חופשה בים (ג) על רובה הציד שחסך עבורו (ד) על שעון זהב

4. מה הגילוי שבסוף הסיפור?

(א) המחרוזת נמצאה במונית (ב) המחרוזת שאבדה הייתה מזויפת (ג) גברת פורסטייה גנבה אותה

(ד) הבעל מכר את המחרוזת

5. סדרו את חמשת שלבי העלילה (אקספוזיציה, סיבוך, שיא, התרה, סיום) וכתבו ליד כל שלב מה קורה בו בסיפור.

_____

_____

_____

_____

6. מהי נקודת המפנה בסיפור? נמקו מדוע.

_____

_____

_____

_____

חלק ב' – דמויות, סמל ואירוניה (35 נק') (35 נק')

7. אפיינו את מטילדה בשתי תכונות בתחילת הסיפור, וביססו כל תכונה במעשה או במחשבה שלה.

8. האם מטילדה היא דמות דינמית או סטטית? הוכיחו בעזרת השוואה בין הפתיחה לסיום.

9. מר לואזל: דמות עגולה או שטוחה? נמקו.

10. הסבירו מהי האירוניה בסוף הסיפור.

11. מה מסמלת המחרוזת בסיפור?

(א) אהבה בין בני הזוג (ב) מראית עין – נוצץ מבחוץ ומזויף מבפנים (ג) חברות אמיתית

(ד) את הטבע

חלק ג' – אמצעים אומנותיים וכתיבה (30 נק') (30 נק')

12. במשפט מתורגם מן הסיפור: "היא נראתה זקנה עכשיו. הייתה לאישה של בתים עניים – חזקה, קשה וגסה." – איזה ניגוד נוצר בין משפט זה לבין תיאור מטילדה בנשף? מה הוא מבליט?

13. כתבו את השיחה בין מטילדה לבעלה בערב שבו הגיעה הביתה אחרי הפגישה עם גברת פורסטייה (8–12 שורות). שלבו לפחות אמצעי אומנותי אחד וסמנו אותו.